

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ
ΜΕΣΟΓΑΙΑΣ & ΛΑΥΡΕΩΤΙΚΗΣ

Πρωτ. 452
Αριθμ.
Διεκπ. 205

Σπάτα, 30 Μαρτίου 2020

Αξιότιμη
κα Νίκη Κεραμέως
Υπουργό Παιδείας & Θρησκευμάτων

Αξιότιμη κα Υπουργέ,

Αφορμή για την επιστολή αυτήν, την οποία αποστέλλω και στον κ. Υπουργό Υγείας, αποτελεί η νέα Κοινή Υπουργική Απόφαση που υπογράψατε στις 28.3.2020 (Δ1α/ΓΠ.οικ. 21285 ΚΥΑ).

Ευθύς εξ αρχής, θα ήθελα να σας καταστήσω σαφές ότι δεν εκπροσωπώ κανέναν άλλον παρά τον εαυτό μου και μόνον, νομίζω όμως ότι οι σκέψεις που ακολουθούν εκφράζουν την κοινή λογική και φυσικά τα αισθήματα πολλών συμπολιτών μας, μάλιστα και κατοίκων της Νότιας Αττικής και μεγάλου τμήματος της Ανατολικής, την εκκλησιαστική ευθύνη της οποίας έχω ως Μητροπολίτης Μεσογαίας και Λαυρεωτικής.

Δεν αποτελεί κολακεία ούτε υποκρύπτει σκοπιμότητα το να εκφράσω τις ευχαριστίες μου και προς εσάς προσωπικά και προς την Κυβέρνηση για όσα πολλά και με περισσή σύνεση και τόλμη κάνετε για την προστασία και την ευημερία του λαού μας, κάτω από εξαιρετικά δύσκολες συνθήκες.

Παρά ταύτα, επιτρέψτε μου με όλον το σεβασμό στο πρόσωπο και στη θέση ευθύνης που κατέχετε να μοιραστώ κάποιες σκέψεις και ερωτήματά μου, όχι με διάθεση να σας ελέγξω, αλλά να συμβάλω κι εγώ στην καλύτερη ρύθμιση των θεμάτων που αφορούν τη λειτουργία της Εκκλησίας μας, μάλιστα ύστερα και από την χθεσινή σας Απόφαση (ΚΥΑ) και κάτω από τα δεδομένα των ημερών.

Σύμφωνα με αυτήν, συνεχίζεται η απαγόρευση όχι μόνο των θρησκευτικών συναθροίσεων, αλλά αυστηρώς και της τέλεσης ακολουθιών και της θείας λειτουργίας εντός των ιερών ναών.

1. Θεωρώ ότι η Απόφαση αυτή της Κυβέρνησης, η οποία όμως φέρει τη δική σας υπογραφή, παραβιάζει τα όσα διακηρύττονται περί των διακριτών ρόλων μεταξύ Εκκλησίας και Πολιτείας. Ρόλος της πολιτείας ασφαλώς και είναι, στα μέτρα ευθύνης της για την προστασία του αγαθού της δημόσιας υγείας, εφόσον έτσι κρίνει, να

απαγορεύσει μεταξύ άλλων και τις θρησκευτικές συναθροίσεις. Η τέλεση όμως της θείας λατρείας για μας τους Ορθοδόξους είναι αποκλειστικά «ρόλος», εμείς το ονομάζουμε αποστολή, και ευθύνη της Εκκλησίας. Συνεπώς, μια απόφαση περιορισμού της θείας λατρείας δεν μπορεί να λαμβάνεται μονομερώς από την πολιτεία, ή τουλάχιστον χωρίς την σύμφωνη γνώμη της επίσημης Εκκλησίας ή πολύ περισσότερο με παράκαμψη ή και περιφρόνηση της Ιεράς Συνόδου. Βγήκαν δύο Αποφάσεις αγνοώντας παντελώς επίσημες Συνοδικές Θέσεις και Αιτήματα χωρίς τη στοιχειώδη εκ προτέρων ενημέρωση ή συνεννόηση. Δεν είναι η Εκκλησία ένα άτακτο κοριτσάκι που του τραβάμε τα μαλλιά ή το χαστουκίζουμε για να συμμορφωθεί. Ο θεσμικός σεβασμός τραυματίστηκε καίρια. Η Εκκλησία είχε και έχει πολύ λογικές λύσεις και προτάσεις στα πλαίσια της αποκλειστικής αρμοδιότητάς της για να βοηθήσει την πολιτεία στον αγώνα της.

2. Απαγόρευση της θείας λατρείας δεν έχει γίνει ποτέ, ακόμη και από τα επισήμως ταυτιζόμενα με τον αθεϊσμό καθεστώτα, πλην του Εμβέρ Χότζα στην Αλβανία. Το σοβιετικό καθεστώς πολέμησε τη θρησκευτικότητα, εδίωξε την Εκκλησία, γκρέμισε ναούς, εξόντωσε κληρικούς, δεν απαγόρευσε όμως τη λατρεία κεκλεισμένων των θυρών. Η Κυβέρνησή μας το έκανε!

3. Στις μέρες μας, κάτω από το καθεστώς της απειλής εξάπλωσης του κορωνοϊού, σε καμία άλλη χώρα πλην της Ελλάδας δεν έχει απαγορευθεί η τέλεση της θείας λατρείας, ούτε στην Κύπρο, ούτε στις σλαβικές χώρες, ούτε στην Κορέα, ούτε στις εκκλησίες του Οικουμενικού Θρόνου. Εκεί το θέμα το ρύθμισαν οι αρμόδιες εκκλησίες μόνες τους, σεβόμενες ασφαλώς τις αποφάσεις των κυβερνήσεων τους. Οι συναθροίσεις πάσης φύσεως, και οι θρησκευτικές, απαγορεύτηκαν, την λατρεία όμως κανείς δεν την ακούμπησε.

4. Με τη νέα Απόφαση (ΚΥΑ), ενώ επιτρέπεται η τέλεση θείων λειτουργιών σε ναούς από όπου γίνεται αναμετάδοση μέσω τηλεοπτικού ή ραδιοφωνικού σταθμού, ρητά απαγορεύεται η τέλεση σε ναούς με αναμετάδοση μέσω διαδικτύου. Γιατί αυτό; Το internet δημιουργεί μικρόβια και ιούς και η τηλεόραση όχι; Πού παραβιάζονται οι όροι υγιεινής προστασίας; Κάποιοι ναοί είναι ασφαλείς και οι υπόλοιποι όχι; Η διαδικτυακή αναμετάδοση δεν θα βοηθούσε να ελεγχθεί και η παρουσία κόσμου στους ναούς;

5. Το όλο πλαίσιο ως έχει προκαλεί για παράνομες υπεκφυγές με τέλεση λειτουργιών «κρυφά» ή εκεί που δεν περιλαμβάνει η ΚΥΑ, με συνέπειες που δύσκολα θα ελεγχθούν και τότε θα δημιουργηθεί πρόβλημα με τη δημόσια υγεία. Αν οι ιερείς τελούν λειτουργίες στα σπίτια τους, σε αποθήκες, σε σαλόνια, σε ουδέτερους χώρους, σε ξωκλήσια που η πολιτεία τα μετέτρεψε σε μουσεία και δεν είναι πλέον χώροι θρησκευτικών συναθροίσεων, με πολύ περισσότερα άτομα, αυτό δεν προκαλεί ανησυχία στην Κυβέρνηση; Θα ήταν πιο ασφαλές σε λίγα τετραγωνικά να συγκεντρώνονται κρυφά άτομα ανεξέλεγκτα σε αριθμό (μέλη οικογένειας, συχνά πολύτεκνης κ.λπ.) από το να τελεσθεί η λειτουργία παρουσία 3 ή 5 ή 10 ατόμων σε ένα χώρο 200 ή 400 ή και

περισσότερων τετραγωνικών; Αυτές τις παρεκκλίσεις θα μπορούσε να τις απαγορεύσει η Εκκλησία, πώς όμως θα τις ελέγξει η πολιτεία, αν δεν συνεργαστεί μαζί της;

6. Τα μέτρα αυτά πληγώνουν βαθιά τους εχέφρονες πιστούς και θα εξαγριώσουν αυτούς από τους οποίους θέλουμε να προστατευθούμε και τους οποίους δύσκολα ελέγχουμε. Πώς θα ελεγχθεί ο φανατισμός, η παρανοϊκή εμπάθεια, ο εξαγριωμένος παραλογισμός; Επιπλέον, διχάζεται και ο λαός και προκαλείται σύγχυση, όταν δεν υπάρχουν αιτιολογημένες απαντήσεις και λογικά επιχειρήματα και εξηγήσεις. Ποιος να καταλάβει ότι 5 άτομα σε ένα χώρο 300 τετραγωνικών, όταν λειτουργούνται, απειλείται η δημόσια υγεία;

7. Από τα μέτρα δεν εξαιρούνται τα μοναστήρια. Εκεί γιατί επιτρέπεται η κοινή ζωή, η κοινή τράπεζα και ρητά απαγορεύεται η θεία λατρεία, τη στιγμή που οι συνήθως λίγες μοναχές ή μοναχοί θα μπορούσαν να διασκορπιστούν μέσα στον ναό; Τους αναγνωρίζονται όλα πλην της λατρείας που είναι το κέντρο της ζωής τους. Γιατί να μη γίνονται οι ακολουθίες κεκλεισμένων των θυρών αποκλειστικά για τα μέλη της μοναστικής αδελφότητας;

8. Σας προτείνουμε να ερωτηθεί ο κ. Τσιόδρας και να αποφανθεί για το αν η τέλεση της θείας λατρείας από τους ιερείς με πέντε ή δέκα ανθρώπους στις μεγάλες γιορτές, υπό την προϋπόθεση της αυστηρής τήρησης των όρων της Κυβέρνησης, ενέχει κίνδυνο μετάδοσης του ιού ή κάπως παραβιάζει το πνεύμα των μέτρων. Ας απαντήσει ο ίδιος και η ομάδα του με καθαρά επιστημονικά κριτήρια, όχι με βάση την ιδεολογία τους (τι πιστεύουν), αλλά αυστηρά στη βάση της επιστημονικής ειδικότητας τους (τι γνωρίζουν).

9. Έχει δημιουργηθεί το αίσθημα μιας εχθρικότητας και παράλογης πολεμικής από την πλευρά της Κυβέρνησης προς την Εκκλησία ή ακόμη ότι έτσι υποθάλπεται η ύβρις, που κατά κόρον εκφράστηκε για το ιερότερο στοιχείο της πίστης των Ορθοδόξων, που είναι η Θεία Ευχαριστία. Πώς αυτό θα εξαλειφθεί;

10. Την Εκκλησία φαίνεται πως δεν την έχει καταλάβει η Κυβέρνηση. Ίσως να φταίμε κι εμείς. Η πίστη είναι πολύ βαθύ στοιχείο υπαρξιακής δύναμης στην ψυχή μας. Χωρίς αυτήν δεν μπορούμε να ζήσουμε, πολύ δε περισσότερο δεν υπάρχουμε. Αυτό έχει καίρια χτυπηθεί. Μας πνίγηκε η ζωή, μας κόπηκε η αναπνοή, μας απειλείται η ταυτότητα. Αυτό είναι η λειτουργία.

11. Αναγνωρίζουμε ότι τα μέτρα είναι προσωρινά, η κατάσταση εξαιρετικά δύσκολη, ότι στην ουσία το πρόβλημα είναι σε μία Κυριακή (5/4), στον Ακάθιστο Ύμνο (Παρασκευή 3/4) και στο Σάββατο του Λαζάρου (11/4). Ακολουθεί όμως η Μεγάλη Εβδομάδα και το Πάσχα. Και καταλαβαίνετε αυτό τι σημαίνει. Χωρίς τη συνεργασία της Εκκλησίας, με τραυματισμένη την εμπιστοσύνη και τον αμοιβαίο σεβασμό, πώς είναι δυνατόν να ρυθμισθεί το όλο θέμα;

Κα Υπουργέ, σας ζητώ συγγνώμη αλλά ο σκοπός της επιστολής μου δεν είναι να σας ελέγξει, αλλά να βοηθήσει στην εξεύρεση μιας πιο ορθολογικής Απόφασης,

πολιτικά συνετότερης και εκκλησιαστικά δικαιότερης. Η συνεννόηση με την Εκκλησία, η συνεργασία μαζί της και ο αμοιβαίος σεβασμός και εμπιστοσύνη είναι μονόδρομος.

Επίσης η επιστολή μου θα δημοσιευθεί όχι για να ασκήσει μικρονοϊκά κάποια πίεση ή να εκβιάσει με κοσμική αντίληψη, αλλά για να κριθεί δημόσια ως προς τη λογική της και το φρόνημά της, γιατί τα μέτρα που πήρε η Κυβέρνηση αφορούν τον δημόσιο βίο.

Η ισχύς της ΚΥΑ λήγει στις 11/4. Τί θα γίνει μετά; Είναι δυνατόν την Μεγάλη Πέμπτη που τιμούμε τον Μυστικό Δείπνο να μην τελέσουμε τη θεία Ευχαριστία; Είναι δυνατόν την Κυριακή των Βαΐων να μην ακουστεί το Ωσαννά στους ναούς μας, όπως έχουμε μάθει; Είναι δυνατόν τη Μεγάλη Παρασκευή να μη γίνει περιφορά του Επιταφίου μέσα στους ναούς; την Κυριακή του Πάσχα να απαγορεύσουμε το «Χριστός Ανέστη»; Είναι σαν να βάζουμε τον Χριστό μέσα στον τάφο πασχαλιάτικα και να Τον εμποδίζουμε να βγει. Εμείς πάντως πιστεύουμε με όλη τη δύναμη της ψυχής μας ότι ο Κύριος εξέρχεται και «ἐσφραγισμένου τοῦ μνήματος» και «εἰσέρχεται τῶν θυρῶν κεκλεισμένων». Και το κάνει πάντοτε. Και φέτος.

Το «Χριστός Ανέστη» πρέπει να ακουστεί, όχι μόνο στις καρδιές μας αλλά και σε όλους τους ναούς μας.

Περιμένουμε την κατανόηση σας και πριν πάρετε τις όποιες αποφάσεις να συνεργαστείτε με τη Σύνοδό μας. Τα λάθη που έγιναν πρέπει να διορθωθούν, για να μην ακολουθήσουν τα μεγαλύτερα που δεν θεραπεύονται.

Με τιμή και σεβασμό

† Ο Μεσογαίας & Λαυρεωτικής Νικόλαος